

ETH DIARI

Numerò 60
Dijaus 18 de març 1999

HUELHETON

DIARI

D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

ERA GENERALITAT AUTREGÈC 350 MILIONS D'AJUDES ER AN 1998 TARA PREMSA EN CATALAN

Era Generalitat concedic pendent 1998 mès de 350 milions de pessetes en ajudes tà 6 diaris e 32 setmanèrs escrits en catalan, segontes ac hec conèisher eth conselhèr de Cultura, Joan Maria Pujals, en responsa a dues preguntes formulades peth Grop Socialista en Parlament.

D'aguesta quantitat, 317 milions sigueren aportadi peth Departament de Cultura e era màger part des ajudes concedides per aguest departament, 270 milions de pessetes, corresponeren ara premsa diadèra, en tot qu'es auti 46 milions sigueren tà publicacions periodiques. Destaquen entre aquestes ajudes es 130 milions de pessetes concedidi a Edicions Primera Plana SA, editora d'El Periòdic de Catalunya, entara sua edicion

en catalan, qu'apareishec enes darrièries deth 97. Aquesta empresa editora recebec ath delà 33,4 milions en aplicacion des ajudes automatiques qu'autrege era Generalitat d'ençà de 1983 tara edicion de premsa escrita en catalan, segontes un comunicat difonut peth Departament de Cultura. Es autes cinc editores de diaris subvencionadi sigueren Hermes Comunicacions SA, editora d'El Punt, que recebec 57,4 milions, Edicions Inter-

comarcals SA, editora de Regió 7, que recebec 22 milions, Diari de Girona SA, que recebec 16,3 milions, Premsa d'Osona SA, editora d'El 9 Nou, que recebec 7,8 milions e Diari Segre SL, editora de Segre, que recebec 3,6 milions de pessetes. En çò que tòque a setmanèrs, El 9 Nou Osona-Ripollès recebec 5,6 milions, El Temps 5,2 milions, Catalunya Cristiana 3,4 milions, El 9 Nou Vallès Oriental 3,2, Diari de Vilanova

2,1 e El 3 de vuit 2,1 milions de pessetes. A despart des ajudes concedides per Cultura, Edicions Primera Plana SA recebec 20 milions deth Departament d'Ensenhament pera edicion deth "Diari de l'Estudiant", en tot qu'era edicion en catalan dera revista Magisteri Espanyol recebec d'aguest departament 10 milions e "El Temps Ambiental" recebec 6 milions deth Departament de Miei Ambient.

MAYOR OREJA REFUSE QU'ES DARRÈRES ACTUACIONS POLICIAUS EN CATALONHA SUPÒSEN UN ARREPÈ DEMOCRATIC

Eth ministre d'Interior, Jaime Mayor Oreja, refusèc ager pera tarde, en Plen deth Congrès, que i age agut un "arrepè democratic" en Catalonha pes darrères actuacions des Fòrces e Còssi de Seguretat der Estat en Catalonha, especiaument pes destables que i auec en campus dera Universitat Autonòma de Barcelona tamb era visita de José María Aznar, e ena localitat de Cornelhà. Jaime Mayor Oreja, qu'assegurèc qu'era societat espanyòla non permeterie cap d'arrepè ena defensa dera libertat, admetec, un còp mès, era manca de prevision que se registrèc

en dessenh der operatiu policiu en primèr incident, e tornèc a demanar perdon coma maxim responsable dera policia. Totun açò, soslinhèc que des mès de 2.300 manifestacions que s'an celebrat en Catalonha de 1993 enquia 1998, sonque i a agut 43 intervencions policiuas. "Enes chiffres non i a reculatge democratic", higeç. Ath delà d'açò, subergessec qu'eth Govern a responut a dues preguntes parlamentàries sus aguesta qüestion, a compareishut en ua interpellacion e a sollicitat ua compareishença en peticion pròpria entà dar es explicacions de besonh deuant dera Cambra.

SAMARANCH OBTEN ETH SUPÒRT MAJORITARI DERA ASSEMBLEA EXTRAORDINÀRIA DETH COI

Eth president deth Comitè Olímpic Internacionau (COI), Joan Antoni Samaranch, obtienguec ager eth vòt de confiança dera assemblea extraordinària deth mentat organisme, segontes anoncièc un des sòns membres, eth portugués Fernando Lima Bello. En primèr acte des dues jornades de session dera magna assemblea en palai Beaulieu de Lausana, Samaranch recebec 86 vòts favorables, dus en contra, un en blanc e ua abstencion. Dempús d'un discors en quau resumic era situacion actua

e es projectes entath futur der olimpisme ("se me renauissen era sua confiança, eth darrèr servici que darè ar olimpisme serà reestructurar era nòsta organizacion", didec), eth president deth COI abandonèc eth recinte pendent era eleccion, que siguec tamb era envolòpa barrada, e quan tornèc siguec recebut tamb ua fòrta ovacion. Era aclamacion barrèc atau un periòde d'incertitud sus era 'sòrt' deth mandatari espanyòl, qu'amie era presidéncia deth COI d'ençà hè 18 ans. Samaranch auie anonciat era sua intencion de seguir enquiara fin deth sòn mandat, qu'acabe en seteme deth 2001, maugrat es veus que demanauen era sua gessuda dempús der escandal de corrupcion ath torn dera candidatura de Salt Lake City tàs Jòcs d'Iuèrn deth 2002. Eth vòt de confiança ère un tramit ineludible entà poder contunhar en cap deth movement olimpic.

ETH COI APRÒVE ERA EXPULSION DEFINITIVA DES SIES MEMBRES ACUSADI DE CORRUPCION

Eth Comitè Olímpic Internacionau (COI) aprovèc ager era expulsion definitiva des sies membres acusadi de corrupcion dempús der escandal dera atribucion des Jòcs Olímpics deth 2002 tà Salt Lake City. Es membres expulsadi son er equatorian Agustín Arroyo, excludit per 72 vòts a favor, 16 en contra, 1 abstencion e 1 de nul; eth sudanés Zein Abdin Gadir (86 vòts contra 4); eth congolés Jean-Claude Ganga (88 vòts contra 2); Lamine Keita, de Mali (per 72 vòts a favor, 16 en contra e 1 de nul); eth chilèn Sergio Santander (76 vòts contra 12) e Paul Wallwork, des ièrles Samoa (67 vòts a favor, 19 en contra e 2 de nuls). Es votacions sigueren secretas e se'n celebrèc ua tà cada cas. En totau i auie 90 membres tamb dret a vòt. "Ja a restat endarrèr era part mès dolorosa e dificila dera tempsada. Ara podem concentrà-mos en futur", indiqèc dempús der anonci des resultadi eth canadenc Dick Pound, un des vicepresidenti deth COI que dirigic era investigacion.

EDITORIAU

ERA COMPETÈNCIA DESLEIAU DETH SINDIC BARRERA

Tau com anauen es causes ère inevitable. Era practica d'intervencionisme dur dera Sindicatura en tèma dera premsa hè que mos veigam obligadi a 'enrocà-mos'. Toti es que sàpien d'escacs enteneràn ce que volem díder. Enrocà-mos vò díder aci, que mos vedem obligadi a emparà-mos deth poder e de toti es sòns abusi. E era nòsta primèra accion a estat presentar ues allegacions tàs pressupòsti 1999 deth Conselh Generau en tot denonciar era operacion dera publicacion Aué que se preten contunhar enguan. En aguest diari reproduhim de forma integra es allegacions presentades. Qu'auem estat fòrça dies cogitant çò qu'auiem de hèr. Auem parlat tamb toti. Auem silenciath eth diari e mès de dues setmanes, editoriaument parlat, eth diari non a dit arren. Inclús "Era Blagadera", responsabilitat dera editoriau a demorat muda. Credem qu'era mielhor manèra d'actuar pes interessis deth diari ère non enforiscar ad arrés mentre apropauem postures. Error totau e finau. A compdar d'aué contunharam era nòsta linha de trabalh, qu'ei plan simpla: informar e quan sigue de besonh, opinar des dera professionalitat, era indepen-

(Contunhe darrèr)

Dia d'entrada: 17 de març de 1999. Numerò d'entrada en Conselh Generau: 802.

ALLEGACIONS AS PRESSUPÒSTI 1999 DETH CONSELH GENERAU

En **Joan-Ramon Colomines-Companys**, tamb DNI xxxxxxxxxx, vesin e empadronat en Vielha, tamb domicili ena xxxxxxxx xx xxxxxxxxxx.

EXPAUSE, que coma empresari deth **Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA: Aula Euròpa des Pirenèus**, entitat privada editora d'ETH DIARI, vò presentar es següentes allegacions e reclamacions:

Atau coma còste enes pressupòsti en **apartat 451** que correspon ara Promocion dera Cultura, i a establèrta era **partida 227.06** que, segontes explicacions publicas, "preven es compromisi entà tot er an derivadi deth Convèni tamb eth diari *Aué*".

Ei a dèder, es pressupòsti de 1999 preven era despena dirècta de finançament d'un nau periòde coma publicacion *Aué*.

Tau com ei plantejada aguesta partida pressupostària, era aplicacion d'aguesta assignacion ei actuament un atemptat tara liura competència dera premsa escrita en aranés e un atemptat de desleiatat dera foncion publica tà tot eth desvolopament e assolidament dera premsa escrita coma premsa independenta e privada.

Es arguments centraus son que i a un finançament dirècte e indirècte dera publicacion *Aué* que promòu era competència desleiaua.

Non ei pas ua subvencion a hons perdut, com un supòrt generic ara premsa escrita en aranés. Ei un finançament e aplicacion d'aguest finançament tamb un clar intervencionisme deth sector public.

I a un triple finançament:

a) Es sòs dirèctes gessudi dera mentada partida.

b) Ua ajuda -que se pòt avalorar economicament- qu'autrege ar *Aué* un supòrt d'infraestructura e de logistica. Era redaccion dera publicacion ei en Sindicatura, ei a dèder, que i a d'autes partides pressupostàries implicades pera despena de loguer d'un locau de trabalh. S'ajude tamb era lum, eth telefon e eth supòrt logistic de secretaria.

c) I a ua ajuda hèn insercions publicitàries, en exclusiva, d'anoncis oficials, que se dirèctament non se facturen coma taus insercions, son part deth finançament globau.

D'ua forma vedibla era intervencion de sòs publics facilite un producte de confeccion mès barat e tamb açò se pòden perméter mieis d'edicion e produccion mès competitius.

Ath delà, tota era edicion non a cap de despena de correccion e revirada de tèxti perque tota ei assumida peth Conselh.

Mès qu'ath delà, ena Val d'Aran, ei a dèder en mercat aranés, er *Aué* ei un producte de regal prebotjat pera administracion publica, trincant tamb aguesta practica eth liure mercat dera premsa escrita e sustot, e basicament, era hèta en aranés.

Aguest present d'ua publicacion de premsa en aranés tà toti es ciutadans d'Aran contribuís a un peñjorament empresariu e a ua perversion dera normalizacion lingüística, discors que se ten en que non cau crompar premsa en aranés perque se pòt arténher materiau de regal per mieis deth Conselh.

Denonciam qu'ei un atemptat tara liura competència perque ath ciutadan se l'indusís a que non sente eth besonh de crompar perque li regalen; mès, delà d'açò, enes librerieries qu'osc deth país -lòc naturau en Aran de ven-

da de premsa- non vòlen era mercaderia de venda en aranés perque diden qu'eth Conselh ja ne regale un d'equivalent.

Aué, eth regal dera publicacion *Aué* qu'ei un atemptat tath possible lector-crompador, perque lo desmotiue e ja non hè er esfòrc de crompar materiau de premsa en aranés; tanben ei un atemptat tath futur soscriptor perque ja non pren era opcion de compromís de crompador a mès long tèrme; e qu'ei un atemptat tath negòci des intermediaris, ei a dèder tath quiosquèr.

I a un aute aspècte que provòque eth finançament e present der *Aué*, qu'ei un atac frontau tara creacion d'un espaci de comunicacion aranés.

Era manèra discrecionau d'ajuda tà un periòdic en exclusiva, desequilibre qu'era empresa privada contribuísque ara creacion d'aguest espaci de comunicacion.

Mès ath delà, aprovar era partida dera quau

ne hèsqui allegacions significatives, d'un biais premeditat, dar prioritat ara premsa hèta dehòra deth país abantes qu'ara premsa hèta ena Val. Ei public e sabut qu'en

periòde actuau en Aran sonque i a ETH DIARI coma premsa diària en aranés, hèta deth sector privat.

Tant es autoritats deth Conselh coma tecnicos e d'audi cargues dera administracion publica an entenuit a parlar d'ETH DIARI, inclús i an collaborat tamb articles o declaracions; per tant, non i pòt auer desconeishença dera existència d'ETH DIARI. Argumentam açò per-

que era situacion dera premsa escrita en Aran -era qu'a vigència en pressupòst 1999- non ei pas era madeisha qu'en periòde anterior, que non analisi ara. *Aué* era escadença qu'ei diferenta e la cau afrontar d'un aute biais, bandeiant era desleiatat de mercat e de finançament, e prebotjant un equilibri d'ajudes.

Mès qu'ath delà, tau com se prevé en finançament der *Aué* e en sòn supòrt materiau e logistic, entre en contradiccion tamb era deontologia periodistica mès elementau.

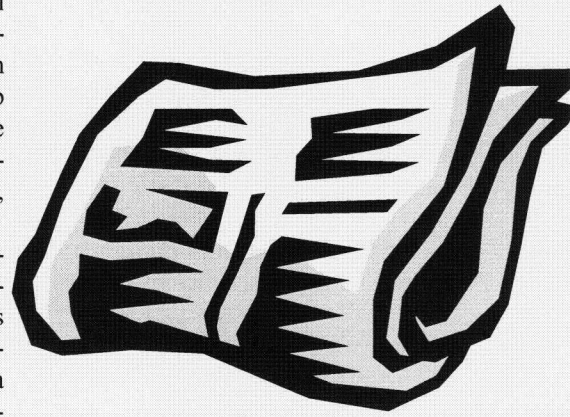
Era premsa a d'èster independenta e d'ua administracion democratica cau susvelhar de non intervier dirèctament o indirèctament ena sua confeccion.

Tau com se preten finançar er *Aué* crèe un *neguit* e alarma social, en veir qu'ua publicacion periodistica se hè enes depenències deth Govern e ath delà -com ei notòri e se pòt comprovar analisant es exemplars apareishudi-, fòrça viatges ena elaboracion der *Aué* se jògue tamb era ambigüitat de a on ei era sedença dera redaccion, en tot tier molti còps, per exemple, materiau fotografic des archius deth Govern. Non cau pas dèder qu'era informacion privilegiada qu'utilise er *Aué* e fòrça còps eth tractament deth materiau informatiu ei un publireportatge deth Govern, çò qu'ei licit se s'avise ath lector, mès incompatible tamb eth periodisme e quinsevolha partida pressupostària que li dongue supòrt. Era publicitat institucional a d'èster en ua auta partida qu'ara non ei pas dera mia incumbència.

Per tot açò expausat, demani era anulacion dera partida qüestionada, o sigue dera partida 227.06

Atentament,

Joan-Ramon Colomines-Companys
Editor e director d'ETH DIARI

EDITORIAU (CONTUNHACION)

dència e en tot potenciar era pluralitat.

Insolitamant entà nosati, ath delà de periodistes, dessenhadors, reviradors, correctors e comerciaus auram de hèr entrar ena casa tot un equip de juristes entà hèr tèsta a quinsevolh abús dera administracion publica. Perque crear un **espaci de comunicacion aranés** serà plan malaisit, sustot perque represente acabar tamb era prepotència informativa en Aran. Nosati, modestament, sajaram d'aportà-i un gran de sable, mès qu'arrés non mos veigue -coma mos ve cèrta oposicion mausana-coma Robin Hoods o Quishòts, o coma simples ingenús, perque arren d'arren.

Eth segon pas, serà demanar ajuda tàs parlamentaris deth Parlament de Catalonha e as representants dera Deputacion de Lhèida, perque era 'bòla de nhèu' dera discriminacion dera premsa escrita aranesa cada dia qu'ei mès grana.

Per exemple, eth vicesindic deth Conselh Generau, baile deth Naut Aran e deputat proviciau, senhor Víctor León, exercís ua pressio negatiua entà que, d'ua manèra normau, eth nòste diari se place enes terçons a on eth a ua influència dirècta.

S'a pressionat, plan subtilament mès tamb exit, a venedors entà que refusèssen eth diari. Senhor León: a triomfat; d'ençà de deluns, en cap des ueit punts de venda de diaris deth Naut Aran non reciben ETH DIARI. Ja pòt cridar tàs quate vents qu'eth Naut Aran ei liure d'ua premsa shordaira! Mès nosati contunharam hènt periodisme d'investigacion e sajaram d'entèner e d'explicar as nòsti lectors com un alcalde qu'a informacion privilegiada en tèmes d'urbanisme pòt auer ua cadea de negòcis immobiliaris simultanèament. Non i a cap d'incompatibilitat?

Aué es nòsti liegedors non trobaràn en aguest diari era cronica deth Plen der Ajuntament de Naut Aran d'ager, pes trebucs en arténher era convocatòria e peth blindatge tara informacion prèvia. Ei era nòsta queisha formau. Non volem repetir era vergonhanta situacion passada en un Plen deth Conselh Generau a on se discutien es pressupòsti e a on era premsa, de forma submissa, auec de seguir numeròs e mès numeròs sense que les auessen passat ne un solet paper informatiu e ac auec de seguir tot d'audida. S'es nòsti companhs

dera premsa ac admeten, nosati non. S'eth senhor León non a cap de respècte tamb era premsa e repetís tamb un periodic ena man "qu'açò dure 24 ores e jo me n'arrisqui", qu'ac hèsque; ei en sòn dret. Que quauquarrés li explique ce qué ei era libertat de premsa e es pilars d'ua democràcia.

Un lector, dempús de senté-mos explicar era actitud deth sindic didec que non ac entenie ben perque "Carlos ei un brave tipe", e alavetz li hérem eth simil des pizzas; rapidament qu'ac entenec.

A veir s'ara era gent mos enten. Imaginatx-vos qu'un dia ara setmana des de Sindicatura se regalèsse ua pizza tà toti es ciutadans d'Aran. Obviament que se queisharien plan es negòcis de pizzas. Perque era gent ac aurie clar: non cau pas pagar per ua pizza, ei miellhor demorar enquiath dia dera pizza regalada peth sindic. E d'aguesta faison es negòcis privats des pizzas serien economicament 'tocadi'. D'açò se'n ditz competència desleiaua e intervencionisme negatiu dera administracion publica en liure mercat. Se s'enten tamb pizzas tanben s'a d'entèner tamb productes culturaus e de comunicacion.

AGUEST EI UN ESPACI A ON I PÒT AUER ETH SÒN ANONCI. TRUCATZ-MOS E MOS L'ENCOMANATZ, NOSATI LI HARAM ERA COMPOSICION GRAFICA, ERA TRADUCCION E TOT AQERÒ QUE CALGUE, PETH MADEISH PRÈTZ. CADA MODUL (6,8 cm x 5 cm) A UN PRÈTZ DE 3.000 PESSETES MÈS IVA. TELEFON 973 64 17 72

Edite ETH DIARI
Familia Colomines
Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA:
Aula Euròpa des Pirenèus (Val d'Aran)
Carrèr Doctor Manel Vidal
locau num 5
(Darrèr edifici/ Ath cant der Espitau)
25530 Vielha-Val d'Aran
Telefon: 973641772
Fax: 973640871
E-mail vivenciaaranesa@ctv.es

Editor e director: Joan-Ramon Colomines-Companys.
e-mail: jrcc@apdo.com

Informatica e dessenh: Marc Colomines i Nadal.

Equip de correctors: Xavier Gutierrez.

Equip comerciau: Ramon Agulló i Teixidor.

Impression: Xerox's Document Center 220 ST d'ETH DIARI
en Vielha. Tirada: 1000 exemplars.